

Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών

όπως τροποποιήθηκε από τα
Πρωτόκολλα υπ' αριθ. 11 και 14

συνοδευόμενη από τα Πρωτόκολλα υπ' αριθ. 1, 4,
6, 7, 12 και 13

Version grecque/Greek version
Ελληνική έκδοση

Το κείμενο της Σύμβασης παρουσιάζεται όπως τροποποιήθηκε από τις διατάξεις του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 14 (ΣΣΣΕ Νο. 194) από τη θέση του σε ισχύ την 1^η Ιουνίου 2010.

Το κείμενο της Σύμβασης είχε ήδη τροποποιηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 3 (ΕΣΣ Νο. 45) το οποίο τέθηκε σε ισχύ στις 21 Σεπτεμβρίου 1970, του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 5 (ΕΣΣ Νο. 55), το οποίο τέθηκε σε ισχύ στις 20 Δεκεμβρίου 1971 και του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 8 (ΕΣΣ Νο. 118), το οποίο τέθηκε σε ισχύ την 1 Ιανουαρίου 1990, και περιλαμβάνει το κείμενο του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 2 (ΕΣΣ Νο. 44) το οποίο σύμφωνα με το Άρθρο 5, παράγραφος 3, υπήρξε αναπόσπαστο τμήμα της Σύμβασης από την ημερομηνία της εφαρμογής της, δηλ. 21 Σεπτεμβρίου 1970. Όλες οι διατάξεις που έχουν τροποποιηθεί ή προστεθεί σύμφωνα με αυτά τα Πρωτόκολλα αντικαταστάθηκαν από το Πρωτόκολλο υπ' αριθ. 11 (ΕΣΣ Νο. 155), από την ημερομηνία εφαρμογής του, την 1 Νοεμβρίου 1998. Από αυτή την ημερομηνία, το Πρωτόκολλο υπ' αριθ. 9 (ΕΣΣ Νο. 140), το οποίο είχε τεθεί σε ισχύ την 1 Οκτωβρίου 1994, ανακλήθηκε και το Πρωτόκολλο 10 (ΕΣΣ Νο. 146) κατέστη άνευ αντικειμένου.

Το ισχύον καθεστώς υπογραφών και επικυρώσεων της Σύμβασης και των Πρωτοκόλλων καθώς και ο πλήρης κατάλογος δηλώσεων και επιφυλάξεων είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα <http://conventions.coe.int>.

Γραμματεία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
Ιούνιος 2010

Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών

Ρώμη, 4 Νοεμβρίου 1950

Αι Συμβαλλόμενα Κυβερνήσεις, Μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης:

Έχουσαι υπ' όψιν την Παγκόσμιαν Δήλωση των Δικαιωμάτων του ανθρώπου, ην διεκήρυξεν η Γενική Συνέλευσις των Ηνωμένων Εθνών την 10ην Δεκεμβρίου 1948.

Έχουσαι υπ' όψιν ότι η Δήλωσις αυτή τείνει εις την εξασφάλισιν της αναγνωρίσεως και την παγκόσμιον και αποτελεσματικήν εφαρμογήν των δικαιωμάτων άτινα αναφέρονται εις αυτήν.

Έχουσαι υπ' όψιν ότι ο σκοπός του Συμβουλίου της Ευρώπης είναι η πραγματοποιήσις στενωτέρας ενότητος μεταξύ των Μελών αυτής, και ότι έν των μέσων προς επίτευξιν του σκοπού τούτου είναι η προάσπισις και η ανάπτυξις των δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών.

Επιβεβαιούσαι την βαθείαν αυτών προσήλωσιν εις τας θεμελιώδεις ταύτας ελευθερίας αίτινες αποτελούσι αυτό τούτο το βάθρον της δικαιοσύνης και της ειρήνης εν τω κόσμω και των οποίων η διατήρησις στηρίζεται ουσιαστικώς επί πολιτικού καθεστώτος αληθώς

δημοκρατικού αφ' ενός και αφ' ετέρου, επί κοινής αντιλήψεως και κοινού σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου τα οποία διεκδικούν.

Αποφασισμένοι όπως, ως Κυβερνήσεις Ευρωπαϊκών Κρατών εμπνεόμενοι υπό κοινών ιδεωδών και έχουσαι κοινήν κληρονομίαν πολιτικών παραδόσεων και ιδεωδών σεβασμού της ελευθερίας και του επικρατεστέρου του δικαίου, λάβωσι τα πρώτα κατάλληλα μέτρα όπως διασφαλίσωσι την συλλογικήν εγγύησιν ορισμένων, εκ των αναφερομένων εν τη Παγκοσμίω Δηλώσει, δικαιωμάτων. Συνεφώνησαν τα ακόλουθα:

Άρθρο 1

Υποχρέωσις σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου

Τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη αναγνωρίζουν, εις όλα τα εξαρτώμενα εκ της δικαιοδοσίας των πρόσωπα, τα καθοριζόμενα εις το πρώτον μέρος της παρούσης Συμβάσεως δικαιώματα και ελευθερίας.

Τίτλος Ι

Δικαιώματα και ελευθερίες

Άρθρο 2

Το δικαίωμα στη ζωή

1. Το δικαίωμα εκάστου προσώπου εις την ζωήν προστατεύεται υπό του νόμου. Εις ουδένα δύναται να επιβληθή εκ προθέσεως θάνατος, ειμή εις εκτέλεσιν θανατικής ποινής εκδιδομένης υπό δικαστηρίου εν περιπτώσει αδικήματος τιμωρουμένου υπό του νόμου δια της ποινής ταύτης.

2. Ο θάνατος δεν θεωρείται ως επιβαλλόμενος κατά παράβασιν του

άρθρου τούτου, εις τας περιπτώσεις θα επήρχετο συνεπεία χρήσεως βίας καταστάσεως απολύτως αναγκαίας:

- α) δια την υπεράσπισιν οιουδήποτε προσώπου κατά παρανόμου βίας,
- β) δια την πραγματοποιήσιν νομίμου συλλήψεως ή προς παρεμπόδισιν αποδράσεως προσώπου νομίμως κρατουμένου,
- γ) δια την καταστολήν, συμφώνως τω νόμω στάσεως ή ανταρσίας.

Άρθρο 3

Απαγόρευση των βασανιστηρίων

Ουδείς επιτρέπεται να υποβληθή εις βασάνους ούτε εις ποινάς ή μεταχειρίσιν απανθρώπους ή εξευτελιστικές.

Άρθρο 4

Απαγόρευση της δουλείας και των καταναγκαστικών έργων

1. Ουδείς δύναται να κρατηθή εις δουλείαν ή ειλωτείαν.

2. Ουδείς δύναται να υποχρεωθή εις αναγκαστικήν ή υποχρεωτικήν εργασίαν.

3. Δεν θεωρείται ως "αναγκαστική ή υποχρεωτική εργασία" υπό την έννοιαν του παρόντος άρθρου:

α) πάσα εργασία ζητούμενη παρά προσώπου κρατούμενου συμφώνως προς τας διατάξεις του άρθρου 5 της παρούσης Συμβάσεως ή κατά την διάρκειαν της υπό όρους απολύσεώς του.

β) πάσα υπηρεσία στρατιωτικής φύσεως ή, εις την περίπτωσιν των εχόντων αντιρρήσεις συνειδήσεως εις τας χώρας όπου τούτο αναγνωρίζεται ως νόμιμον, πάσα άλλη υπηρεσία εις αντικατάστασιν της υποχρεωτικής στρατιωτικής υπηρεσίας.

γ) πάσα υπηρεσία ζητούμενη εις περίπτωσιν κρίσεων ή θεομηνιών, αι οποίαι απειλούν την ζωήν ή την ευδαιμονία του συνόλου.

δ) πάσα εργασία ή υπηρεσία απαρτίζουσα μέρος των τακτικών υποχρεώσεων του πολίτου.

Άρθρο 5

Το δικαίωμα στην προσωπική ελευθερία και ασφάλεια

1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα εις την ελευθερίαν και την ασφάλειαν. Ουδείς επιτρέπεται να στερηθή της ελευθερίας του ειμή εις τας ακόλουθους περιπτώσεις και συμφώνως προς την νόμιμον διαδικασίαν:

α) εάν κρατήται κανονικώς κατόπιν καταδίκης υπό αρμόδιου δικαστηρίου,

β) εάν υπεβλήθη εις κανονικήν σύλληψιν ή κράτησιν λόγω ανυποταγής εις νόμιμον διαταγήν δικαστηρίου, ή εις εγγύησιν εκτελέσεως υποχρεώσεως οριζομένης υπό του νόμου,

γ) εάν συνελήφθη και κρατήται όπως οδηγηθή ενώπιον της αρμοδίας δικαστικής αρχής εις την περίπτωσιν

ευλόγου υπονοίας ότι διέπραξεν αδίκημα, ή υπάρχουν λογικά δεδομένα προς παραδοχήν της ανάγκης όπως ούτος εμποδισθή από του να διαπράξη αδίκημα ή δραπετεύση μετά την διάπραξιν τούτου,

δ) εάν πρόκειται περί νομίμου κρατήσεως ανηλικού, αποφασισθείσης δια την επιτήρησιν της ανατροφής του, ή την νόμιμον κράτησιν του ίνα παραπεμφθή ενώπιον της αρμοδίας αρχής,

ε) εάν πρόκειται περί νομίμου κρατήσεως ατόμων δυναμένων να μεταδώσωσι μεταδοτικήν ασθένειαν, φρενοβλαβούς, αλκοολικού, τοξικομανούς ή αλήτου,

στ) εάν πρόκειται περί νομίμου συλλήψεως ή κρατήσεως ατόμου επί σκοπώ όπως εμποδισθή από του να εισέλθη παρανόμως εν τη χώρα ή εναντίον του οποίου εκκρεμεί διαδικασία απελάσεως ή εκδόσεως.

2. Παν συλληφθέν πρόσωπον δέον να πληροφορήται κατά το δυνατόν συντομότερον και εις γλώσσαν την οποίαν εννοεί, τους λόγους της συλλήψεώς του ως και πάσαν διατυπωμένην εναντίον του κατηγορίαν.

3. Παν πρόσωπον συλληφθέν ή κρατηθέν, υπό τας προβλεπομένας εν παραγράφω 1 γ) του παρόντος άρθρου συνθήκας οφείλει να παραπεμφθή συντόμως ενώπιον δικαστού ή ετέρου δικαστικού λειτουργού νομίμως εντεταλμένου όπως εκτελή δικαστικά καθήκοντα, έχει δε το δικαίωμα να δικασθή εντός λογικής προθεσμίας ή απολυθή κατά την διαδικασίαν. Η απόλυσιν δύναται να εξαρτηθή από εγγύησιν εξασφαλίζουσιν την παράστασιν του ενδιαφερομένου εις την δικάσιμον.

4. Παν πρόσωπον στερούμενον της ελευθερίας του συνεπεία συλλήψεως ή κρατήσεως έχει δικαίωμα προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου ίνα τούτο αποφασίσει εντός βραχείας προθεσμίας επί του νομίμου της κρατήσεώς του και διατάξη την απόλυσιν του εν περιπτώσει παρανόμου κρατήσεως.

5. Παν πρόσωπον θύμα συλλήψεως ή κρατήσεως υπό συνθήκας αντιθέτους προς τας ανωτέρω διατάξεις, έχει δικαίωμα επανορθώσεως.

Άρθρο 6

Δικαίωμα στη χρηστή απονομή δικαιοσύνης

1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή δίκαιως, δημοσία και εντός λογικής προθεσμίας υπό ανεξαρτήτου και αμερολήπτου δικαστηρίου, νομίμως λειτουργούντος, το οποίο θα αποφασίση είτε επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως, είτε επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως. Η απόφασις δέον να εκδοθή δημοσία η είσοδος όμως εις την αίθουσαν των συνεδριάσεων δύναται να απαγορευθή εις τον τύπον και το κοινόν καθ' όλην η μέρος της διάρκειας της δίκης προς το συμφέρον της ηθικής, της δημοσίας τάξεως, ή της εθνικής ασφαλείας εν δημοκρατική κοινωνία, όταν τούτο ενδείκνυται υπό των συμφερόντων των ανηλικών ή της ιδιωτικής ζωής των διαδίκων, ή εν των κρινομένων υπό του Δικαστηρίου ως απολύτως αναγκαίων μέτρων, όταν υπό ειδικάς συνθήκας η δημοσιότης θα ηδύνατο να παραβλάψη τα συμφέροντα της δικαιοσύνης.

2. Παν πρόσωπον κατηγορούμενον επί αδικήματι τεκμαίρεται ότι είναι αθών μέχρι της νομίμου αποδείξεως της ενοχής του.

3. Ειδικώτερον, πας κατηγορούμενος έχει δικαίωμα:

α) όπως πληροφορηθή, εν τη βραχυτέρα προθεσμία εις γλώσσαν την οποίαν εννοεί και εν λεπτομερεία την φύσιν και τον λόγον της εναντίον του κατηγορίας,

β) όπως διαθέτη τον χρόνον και τας αναγκαίας ευκολίας προς προετοιμασίαν της υπερασπίσεώς του.

γ) όπως υπερασπίση ο ίδιος εαυτόν ή αναθέση την υπεράσπισίν του εις συνήγορον της εκλογής του, εν ή δε περιπτώσει δεν διαθέτει τα μέσα να πληρώση συνήγορον της εκλογής του, εν ή δε περιπτώσει δεν διαθέτει τα μέσα να πληρώση συνήγορον να του παρασχεθή τοιούτος δωρεάν, όταν τούτο ενδείκνυται υπό του συμφέροντος της δικαιοσύνης,

δ) να εξετάση ή ζητήση όπως εξετασθώσιν οι μάρτυρες κατηγορίας και επιτύχη την πρόσκλησιν και εξέτασιν των μαρτύρων υπερασπίσεως υπό τους αυτούς όρους ως των μαρτύρων

κατηγορίας,

ε) να τύχη δωρεάν παραστάσεως διερμηνέως, εάν δεν εννοεί ή δεν ομιλεί την χρησιμοποιουμένην εις το δικαστήριον γλώσσαν.

Άρθρο 7

Μη επιβολή ποινής άνευ νόμου

1. Ουδείς δύναται να καταδικασθή δια πράξιν ή παράλειψιν η οποία, καθ' ην στιγμήν διεπράχθη, δεν απετέλει αδίκημα συμφώνως προς το εθνικόν ή διεθνές δίκαιον. Ούτε και επιβάλλεται βαρυτέρα ποινή από εκείνην η οποία επεβάλλετο κατά την στιγμήν της διαπράξεως του αδικήματος.

2. Το παρόν άρθρον δεν σκοπεύει να επηρεάση την δίκην και τιμωρίαν ατόμων ενόχων δια πράξεις ή παραλείψεις αι οποίαι καθ' ην στιγμήν διεπράχθησαν, ήσαν εγκληματικά συμφώνως προς τας αναγνωριζόμενας υπό των πολιτισμένων εθνών γενικάς αρχάς δικαίου.

Άρθρο 8

Δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής

1. Παν πρόσωπον δικαιούται εις τον σεβασμόν της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και της αλληλογραφίας του.

2. Δεν επιτρέπεται να υπάρξη επέμβασις δημοσίας αρχής εν τη ασκήσει του δικαιώματος τούτου, εκτός εάν η επέμβασις αυτή προβλέπεται υπό του νόμου και αποτελεί μέτρον το οποίον, εις μίαν δημοκρατικήν κοινωνίαν, είναι αναγκαίον δια την εθνικήν ασφάλειαν, την δημοσίαν ασφάλειαν, την οικονομικήν ευημερίαν της χώρας, την προάσπισιν της τάξεως και την πρόληψιν ποινικών παραβάσεων, την προστασίαν της υγείας ή της ηθικής, ή την προστασίαν των δικαιωμάτων και ελευθεριών άλλων.

Άρθρο 9

Ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας

1. Παν πρόσωπον δικαιούται εις την ελευθερίαν σκέψεως, συνειδήσεως και θρησκείας, το δικαίωμα τούτο επάγεται την ελευθερίαν αλλαγής θρησκείας ή πεποιθήσεων, ως και την ελευθερίαν εκδηλώσεως της θρησκείας ή των

πεποιθήσεων μεμονωμένως, ή συλλογικώς δημοσία ή κατ' ιδίαν, δια της λατρείας, της παιδείας, και της ασκήσεως των θρησκευτικών καθηκόντων και τελετουργιών.

2. Η ελευθερία εκδηλώσεως της θρησκείας ή των πεποιθήσεων δεν επιτρέπεται να αποτελέση αντικείμενον ετέρων περιορισμών πέραν των προβλεπομένων υπό του νόμου και αποτελούντων αναγκαία μέτρα, εν δημοκρατική κοινωνία, δια την δημοσίαν ασφάλειαν, την προάσπισιν της δημοσίας τάξεως, υγείας και ηθικής, ή την προάσπισιν των δικαιωμάτων και ελευθεριών των άλλων.

Άρθρο 10

Ελευθερία έκφρασης

1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα εις την ελευθερίαν εκφράσεως. Το δικαίωμα τούτο περιλαμβάνει την ελευθερίαν γνώμης ως και την ελευθερίαν λήψεως ή μεταδόσεως πληροφοριών ή ιδεών, άνευ επεμβάσεως δημοσίων αρχών και ασχέτως συνόρων. Το παρόν άρθρον δεν κωλύει τα Κράτη από του να υποβάλωσι τας επιχειρήσεις ραδιοφωνίας, κινηματογράφου ή τηλεοράσεως εις κανονισμούς εκδόσεως αδειών λειτουργίας.

2. Η άσκησις των ελευθεριών τούτων, συνεπαγομένων καθήκοντα και ευθύνας δύναται να υπαχθή εις ωρισμένας διατυπώσεις, όρους, περιορισμούς ή κυρώσεις, προβλεπομένους υπό του νόμου και αποτελούντας αναγκαία μέτρα εν δημοκρατική κοινωνία δια την εθνικήν ασφάλειαν, την εδαφικήν ακεραιότητα ή δημοσίαν ασφάλειαν, την προάσπισιν της τάξεως και πρόληψιν του εγκλήματος, την προστασίαν της υπολήψεως ή των δικαιωμάτων των τρίτων, την παρεμπόδισιν της κοινολογήσεως εμπιστευτικών πληροφοριών ή την διασφάλισιν του κύρους και αμεροληψίας της δικαστικής εξουσίας.

Άρθρο 11

Ελευθερία του συνέρχεσθαι και συνεταιρίζεσθαι

1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα εις την ελευθερίαν του συνέρχεσθαι ειρηνικώς και εις την ελευθερίαν συνεταιρισμού συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος

ιδρύσεως μετ' άλλων συνδικάτων και προσχωρήσεως εις συνδικάτα επί σκοπώ προασπίσεως των συμφερόντων του.

2. Η άσκησις των δικαιωμάτων τούτων δεν επιτρέπεται να υπαχθή εις ετέρους περιορισμούς πέραν των υπό του νόμου προβλεπομένων και αποτελούντων αναγκαία μέτρα εν δημοκρατική κοινωνία, και την εθνικήν ασφάλειαν, την δημοσίαν ασφάλειαν την προάσπισιν της τάξεως και πρόληψιν του εγκλήματος, την προστασίαν της υγείας και της ηθικής, ή την προστασίαν των δικαιωμάτων και ελευθεριών των τρίτων. Το παρόν άρθρον δεν απαγορεύει την επιβολήν νομίμων περιορισμών εις την άσκησιν των δικαιωμάτων τούτων υπό μελών των ενόπλων δυνάμεων της αστυνομίας ή των διοικητικών υπηρεσιών του Κράτους.

Άρθρο 12

Δικαίωμα συνάψεως γάμου

Άμα τη συμπληρώσει ηλικίας γάμου, ο ανήρ και η γυνή έχουν το δικαίωμα να συνέρχονται εις γάμον και ιδρύωσιν οικογένειαν συμφώνως προς τους διέποντας το δικαίωμα τούτο εθνικούς νόμους.

Άρθρο 13

Δικαίωμα πραγματικής προσφυγής

Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη παρούση Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερίαι παρεβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και άν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων του.

Άρθρο 14

Απαγόρευση των διακρίσεων

Η χρήσις των αναγνωριζομένων εν τη παρούση Συμβάσει δικαιωμάτων και ελευθεριών δέον να εξασφαλισθή ασχέτως διακρίσεως φύλλου, φυλής, χρώματος, γλώσσης, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνικής ή κοινωνικής προελεύσεως, συμμετοχής εις εθνικήν μειονότητα, περιουσίας, γεννήσεως ή άλλης καταστάσεως.

Άρθρο 15

Παρέκκλιση σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης

1. Εν περιπτώσει πολέμου ή ετέρου δημοσίου κινδύνου απειλούντος την ζωήν του έθνους έκαστον Υψηλόν Συμβαλλόμενον Μέρος δύναται να λάβη μέτρα κατά παράβασιν των υπό της παρούσης Συμβάσεως προβλεπομένων υποχρεώσεων, εν τω απαιτούμένω υπό της καταστάσεως απολύτως αναγκαίω ορίω και υπό τον όρον όπως τα μέτρα ταύτα μη αντιτίθενται εις τας άλλας υποχρεώσεις τας απορρεούσας εκ του διεθνούς δικαίου.

2. Η προηγούμενη διάταξις ουδεμίαν επιτρέπει παράβασιν του άρθρου 2, ειμή δια την περίπτωσιν θανάτου συνεπεία κανονικών πολεμικών πράξεων, ή των άρθρων 3, 4 (παρ. 1 και 7).

3. Τα ασκούντα το δικαίωμα τούτο της παραβάσεως Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη τηρούν τον Γενικόν Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης πλήρως ενήμερον των ληφθέντων μέτρων ως και των αιτίων τα οποία τα προεκάλεσαν. Οφείλουν ωσαύτως να πληροφορήσωσι τον Γενικόν Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης περί της ημερομηνίας κατά την οποίαν τα μέτρα ταύτα έπαυσαν ισχύοντα και αι διατάξεις της Συμβάσεως ετέθησαν εκ νέου εν πλήρει ισχύϊ.

Άρθρο 16

Περιορισμοί στην πολιτική δραστηριότητα των αλλοδαπών

Ουδεμία διάταξις των άρθρων 10, 11 και 14 δύναται να θεωρηθή ως απαγορεύουσα εις τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη να επιβάλλωσι περιορισμούς εις την πολιτικήν δραστηριότητα των ξένων.

Άρθρο 17

Απαγόρευση κατάχρησης δικαιώματος

Ουδεμία διάταξις της παρούσης Συμβάσεως δύναται να ερμηνευθή ως επαγομένη δι' έν Κράτος, μίαν ομάδα ή έν άτομον οιονδήποτε δικαίωμα όπως επιδοθή εις δραστηριότητα ή εκτελέση πράξεις σκοπούσας εις την καταστροφήν των δικαιωμάτων ή ελευθεριών, των αναγνωρισθέντων εν τη παρούση Συμβάσει, ή εις περιορισμούς των δικαιωμάτων και ελευθεριών τούτων μεγαλυτέρων των προβλεπομένων εν τη ρηθείση Συμβάσει.

Άρθρο 18

Όρια στη χρήση των περιορισμών σε δικαιώματα

Οι επιτρεπόμενοι κατά τις διατάξεις της παρούσης Συμβάσεως περιορισμοί των ειρημένων δικαιωμάτων και ελευθεριών δεν επιτρέπεται να εφαρμοσθούν ειμή προς τον σκοπόν δια τον οποίον καθιερώθησαν.

Τίτλος II

Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των δικαιωμάτων του ανθρώπου

Άρθρο 19

Σύσταση του Δικαστηρίου

Προκειμένου να διασφαλισθεί ο σεβασμός των υποχρεώσεων που απορρέουν για τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη από την παρούσα Σύμβαση και τα Πρωτόκολλα αυτής, συστήνεται Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, εφεξής αποκαλούμενο "το Δικαστήριο". Το Δικαστήριο λειτουργεί σε μόνιμη βάση.

Άρθρο 20

Αριθμός Δικαστών

Το Δικαστήριο απαρτίζεται από αριθμό δικαστών ίσο προς εκείνο των Υψηλών Συμβαλλόμενων Μερών.

Άρθρο 21

Όροι άσκησης των καθηκόντων

1. Οι δικαστές πρέπει να χαιρούν της υψηλότερης ηθικής εκτίμησης και να

συγκεντρώνουν τα απαιτούμενα προσόντα για την άσκηση υψηλών δικαστικών καθηκόντων ή να είναι νομομαθείς αναγνωρισμένης αυθεντίας.

2. Οι δικαστές μετέχουν της συνθέσεως του Δικαστηρίου με την ατομική τους ιδιότητα.

3. Κατά τη διάρκεια της θητείας τους οι δικαστές δεν μπορούν να ασκούν καμία δραστηριότητα ασυμβίβαστη με τις απαιτήσεις περί ανεξαρτησίας, αμεροληψίας ή της υποχρέωσης να τελούν υπό τη διάθεση του Δικαστηρίου όπως αρμόζει σε δραστηριότητα πλήρους απασχόλησης. Ζητήματα που προκύπτουν από την εφαρμογή της παραγράφου αυτής διευθετούνται από το Δικαστήριο.

Άρθρο 22

Εκλογή δικαστών

1. Οι δικαστές εκλέγονται από την Κοινοβουλευτική Συνέλευση για κάθε Υψηλό Συμβαλλόμενο Μέρος, με πλειοψηφία των ψηφίζόντων, επί τη βάσει καταλόγου τριών υποψηφίων που υποβάλλονται από το Υψηλό Συμβαλλόμενο Μέρος.

Άρθρο 23

Διάρκεια και λήξη θητείας

1. Οι δικαστές εκλέγονται για περίοδο εννέα (9) ετών. Δεν είναι επανεκλέξιμοι.

2. Η θητεία των δικαστών λήγει μόλις συμπληρώσουν το 70ό έτος.

3. Οι δικαστές παραμένουν εν ενεργεία μέχρι να αντικατασταθούν. Συνεχίζουν πάντως να χειρίζονται τις υποθέσεις που έχουν ήδη αναλάβει.

4. Ένας δικαστής δεν μπορεί να απαλλαγεί από τα καθήκοντά του παρά μόνον εάν οι λοιποί δικαστές αποφασίσουν, με πλειοψηφία των δύο τρίτων, ότι έπαυσε να πληροί τις απαιτούμενες προϋποθέσεις.

Άρθρο 24

Γραμματεία και εισηγητές

1. Το Δικαστήριο διαθέτει Γραμματεία, της οποίας τα καθήκοντα και η οργάνωση ορίζονται από τον κανονισμό του Δικαστηρίου.

2. Στην περίπτωση μονομελούς δικαστικού σχηματισμού, το Δικαστήριο

επικουρείται από εισηγητές, οι οποίοι εκτελούν τα καθήκοντά τους υπό την εποπτεία του Προέδρου του Δικαστηρίου. Αυτοί αποτελούν μέρος της Γραμματείας του Δικαστηρίου.

Άρθρο 25

Ολομέλεια του Δικαστηρίου

Η Ολομέλεια του Δικαστηρίου:

α) εκλέγει, για διάρκεια τριών (3) ετών τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου και έναν ή δύο Αντιπροέδρους. Όλοι είναι επανεκλέξιμοι,

β) συστήνει Τμήματα για ορισμένο χρονικό διάστημα,

γ) εκλέγει τους Προέδρους των Τμημάτων του Δικαστηρίου, οι οποίοι είναι επανεκλέξιμοι,

δ) υιοθετεί τον κανονισμό του Δικαστηρίου,

ε) εκλέγει το Γραμματέα και έναν ή περισσότερους βοηθούς γραμματείς,

στ) υποβάλλει οποιοδήποτε αίτημα σύμφωνα με το άρθρο 26 παράγραφος 2.

Άρθρο 26

Μονομελής Σύνθεση, Επιτροπές, Τμήματα και Τμήμα Ευρείας Σύνθεσης

1. Για την εξέταση των υποθέσεων που παραπέμπονται ενώπιόν του, το Δικαστήριο συνεδριάζει σε μονομελή δικαστικό σχηματισμό, Επιτροπές τριών δικαστών, Τμήματα επτά δικαστών και σε ένα Τμήμα Ευρείας Σύνθεσης δεκαεπτά δικαστών. Τα Τμήματα του Δικαστηρίου συγκροτούν τις Επιτροπές για ορισμένο χρονικό διάστημα.

2. Κατόπιν αιτήματος της Ολομέλειας του Δικαστηρίου, η Επιτροπή Υπουργών μπορεί, με ομόφωνη απόφαση και για ορισμένη περίοδο, να μειώσει σε πέντε τον αριθμό των δικαστών των Τμημάτων.

3. Στην περίπτωση μονομελούς δικαστικού σχηματισμού, ο δικαστής δεν μπορεί να εξετάσει προσφυγή κατά του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους για το οποίο έχει εκλεγεί.

4. Ο δικαστής που εκλέγεται για ένα Υψηλό Συμβαλλόμενο Μέρος είναι αυτοδίκαια μέλος του Τμήματος και του Τμήματος Ευρείας Σύνθεσης. Σε περίπτωση απουσίας του δικαστή αυτού ή οσάκις δεν είναι σε θέση να μετάσχει της

συνθέσεως, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου ορίζει, από λίστα που έχει υποβληθεί εκ των προτέρων από το Υψηλό Συμβαλλόμενο Μέρος, πρόσωπο το οποίο παρίσταται ως δικαστής.

5. Συμμετέχουν επίσης στο Τμήμα Ευρείας Σύνθεσης ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου, οι Αντιπρόεδροι, οι Πρόεδροι των Τμημάτων και άλλοι δικαστές που ορίζονται σύμφωνα με τον κανονισμό του Δικαστηρίου. Όταν η υπόθεση παραπέμπεται στο Τμήμα Ευρείας Σύνθεσης, δυνάμει του άρθρου 43, κανένας δικαστής του Τμήματος που εξέδωσε την απόφαση δεν μπορεί να συμμετέχει, πλην του Προέδρου του Τμήματος και του δικαστή που συμμετείχε για το Υψηλό Συμβαλλόμενο Μέρος.

Άρθρο 27

Αρμοδιότητες του μονομελούς δικαστικού σχηματισμού

1. Ο μονομελής δικαστικός σχηματισμός μπορεί να κηρύξει απαράδεκτη ή να διαγράψει από το πινάκιο του Δικαστηρίου μία προσφυγή που έχει υποβληθεί δυνάμει του άρθρου 34, οσάκις μία τέτοια απόφαση μπορεί να ληφθεί χωρίς περαιτέρω εξέταση.
2. Η απόφαση είναι οριστική.
3. Αν ο μονομελής δικαστικός σχηματισμός δεν κηρύξει απαράδεκτη μία προσφυγή ή δεν τη διαγράψει από το πινάκιο, μπορεί να την παραπέμψει σε Επιτροπή ή σε Τμήμα για περαιτέρω εξέταση.

Άρθρο 28

Αρμοδιότητες Επιτροπών

1. Όσον αφορά μία προσφυγή η οποία έχει υποβληθεί σύμφωνα με το άρθρο 34, μία Επιτροπή μπορεί, με ομόφωνη απόφαση:
 - α) να την κηρύξει απαράδεκτη ή να τη διαγράψει από το πινάκιο του Δικαστηρίου, οσάκις μία τέτοια απόφαση μπορεί να ληφθεί χωρίς περαιτέρω εξέταση ή
 - β) να την κηρύξει παραδεκτή και να λάβει ταυτόχρονα απόφαση επί της ουσίας, αν το ζήτημα που ανακύπτει στην υπόθεση, το οποίο αφορά την ερμηνεία ή την εφαρμογή της Σύμβασης ή των

Πρωτοκόλλων αποτελεί αντικείμενο πάγιας νομολογίας του Δικαστηρίου.

2. Οι αποφάσεις της παραγράφου 1 είναι οριστικές.
3. Αν ο εκλεγμένος για ένα Υψηλό Συμβαλλόμενο Μέρος δικαστής δεν είναι μέλος της Επιτροπής, αυτή μπορεί σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας να τον καλέσει να αντικαταστήσει κάποιο από τα μέλη της Επιτροπής, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις σχετικές παραμέτρους, καθώς και εάν το Συμβαλλόμενο Μέρος έχει προβάλει αντιρρήσεις για την εφαρμογή της διαδικασίας της παραγράφου 1β.

Άρθρο 29

Αποφάσεις των Τμημάτων επί του παραδεκτού και της ουσίας

1. Εάν δεν ελήφθη απόφαση δυνάμει του άρθρου 27 ή 28, το Τμήμα αποφαινεται επί του παραδεκτού και της ουσίας των ατομικών προσφυγών που έχουν υποβληθεί δυνάμει του άρθρου 34. Η απόφαση επί του παραδεκτού μπορεί να ληφθεί ξεχωριστά.
2. Το Τμήμα κρίνει επί του παραδεκτού και της ουσίας των διακρατικών προσφυγών που έχουν υποβληθεί δυνάμει του άρθρου 33. Η απόφαση επί του παραδεκτού λαμβάνεται ξεχωριστά, εκτός αν το Δικαστήριο σε εξαιρετικές περιπτώσεις αποφασίσει διαφορετικά.

Άρθρο 30

Παραίτηση υπέρ του Τμήματος Ευρείας Συνθέσεως

Εάν η υπόθεση που εκκρεμεί ενώπιον ενός Τμήματος εγείρει σοβαρό ζήτημα ως προς την ερμηνεία της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της ή εάν η επίλυση ενός ζητήματος μπορεί να έρχεται σε αντίθεση με προηγούμενη απόφαση του Δικαστηρίου, το Τμήμα μπορεί, εφόσον δεν έχει ακόμα εκδώσει απόφαση να παραιτηθεί υπέρ του Τμήματος Ευρείας Συνθέσεως, εφόσον δεν αντιτίθεται ένας από τους διαδίκους.

Άρθρο 31

Αρμοδιότητες του Τμήματος Ευρείας Συνθέσεως

Το Τμήμα Ευρείας Συνθέσεως:

- α) αποφαινεται επί των προσφυγών που υποβάλλονται δυνάμει του άρθρου

33 ή του άρθρου 34, οσάκις η υπόθεση παραπέμπεται σε αυτό από το Τμήμα δυνάμει του άρθρου 30 ή οσάκις η υπόθεση παραπέμπεται σε αυτό δυνάμει του άρθρου 43

β) αποφασίζει για θέματα τα οποία έχουν παραπεμφθεί στο Δικαστήριο από την Επιτροπή Υπουργών δυνάμει του άρθρου 46 παράγραφος 4 και

γ) εξετάζει αιτήσεις για γνωμοδοτήσεις που υποβάλλονται δυνάμει του άρθρου 47.

Άρθρο 32

Δικαιοδοσία του Δικαστηρίου

1. Η δικαιοδοσία του Δικαστηρίου επεκτείνεται εφ' όλων των θεμάτων που αφορούν την ερμηνεία και την εφαρμογή της Σύμβασης και των Πρωτοκόλλων της, που του υποβάλλονται υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από τα άρθρα 33, 34, 46 και 47.

2. Σε περίπτωση αμφισβήτησης όσον αφορά τη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου, αποφασίζει το Δικαστήριο.

Άρθρο 33

Διακρατικές υποθέσεις

Κάθε Υψηλό Συμβαλλόμενο Μέρος μπορεί να προσφεύγει στο Δικαστήριο για κάθε παραβίαση των διατάξεων της Σύμβασης και των Πρωτοκόλλων της, που θεωρεί ότι μπορεί να καταλογισθεί σε ένα άλλο Υψηλό Συμβαλλόμενο Μέρος.

Άρθρο 34

Ατομικές προσφυγές

Το Δικαστήριο μπορεί να επιληφθεί της εξέτασης προσφυγής που υποβάλλεται από κάθε φυσικό πρόσωπο, μη κυβερνητικό οργανισμό ή ομάδα ατόμων, που ισχυρίζεται ότι είναι θύμα παραβίασης, από ένα από τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη, των δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται στη Σύμβαση ή στα Πρωτόκολλά της.

Τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να μην παρεμποδίζουν με κανένα μέτρο την αποτελεσματική άσκηση του δικαιώματος αυτού.

Άρθρο 35

Προϋποθέσεις παραδεκτού

1. Το Δικαστήριο δεν μπορεί να επιληφθεί προσφυγής παρά μόνο αφού εξαντληθούν τα εσωτερικά ένδικα μέσα, όπως αυτά νοούνται σύμφωνα με τις γενικώς παραδεδεγμένες αρχές του δικαίου και εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών από την ημερομηνία της τελεσίδικης εσωτερικής απόφασης.

2. Το Δικαστήριο δεν θα επιληφθεί καμίας ατομικής προσφυγής που υποβάλλεται κατ' εφαρμογή του άρθρου 34, εφόσον αυτή:

α) είναι ανώνυμη ή

β) είναι ουσιαστικά όμοια με προσφυγή που έχει προηγουμένως εξετασθεί από το Δικαστήριο ή έχει ήδη υποβληθεί σε άλλη διεθνή διαδικασία που διερευνά ή επιλύει διαφορές και εφόσον δεν περιέχει νέα στοιχεία.

3. Το Δικαστήριο κηρύττει απαράδεκτη κάθε ατομική προσφυγή που υποβάλλεται κατ' εφαρμογή του άρθρου 34, οσάκις εκτιμά ότι:

α) η προσφυγή είναι ασυμβίβαστη προς τις διατάξεις της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, προδήλως αβάσιμη ή καταχρηστική του δικαιώματος ατομικής προσφυγής ή

β) ο προσφεύγων δεν έχει υποστεί σημαντική βλάβη, εκτός εάν ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που εγγυάται η Σύμβαση και τα Πρωτόκολλά της, απαιτεί την εξέταση της προσφυγής επί της ουσίας και δεδομένου ότι καμία υπόθεση δεν μπορεί να απορριφθεί επ' αυτής της βάσης, αν δεν έχει δεόντως εξετασθεί από τα εθνικά δικαστήρια.

4. Το Δικαστήριο απορρίπτει κάθε προσφυγή που θεωρεί απαράδεκτη κατ' εφαρμογή του παρόντος άρθρου. Μπορεί να πράξει καθ' όμοιο τρόπο σε κάθε στάδιο της διαδικασίας.

Άρθρο 36

Παρέμβαση τρίτου

1. Σε κάθε υπόθεση ενώπιον Τμήματος ή του Τμήματος Ευρείας Συνθέσεως, το Υψηλό Συμβαλλόμενο Μέρος του οποίου υπήκοος είναι ο αιτών, έχει το δικαίωμα να υποβάλει παρατηρήσεις και να λάβει μέρος στις ακροαματικές διαδικασίες.

2. Στα πλαίσια της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου μπορεί να καλέσει κάθε Υψηλό Συμβαλλόμενο Μέρος που δεν είναι διάδικο ή κάθε ενδιαφερόμενο πρόσωπο πλην του αιτούντος, να υποβάλουν εγγράφως παρατηρήσεις ή να λάβουν μέρος στις ακροαματικές διαδικασίες.

3. Σε όλες τις υποθέσεις ενώπιον των Τμημάτων ή του Τμήματος Ευρείας Σύνθεσης, ο Επίτροπος του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα μπορεί να υποβάλει εγγράφως παρατηρήσεις και να λάβει μέρος στις ακροαματικές διαδικασίες.

Άρθρο 37

Διαγραφή

1. Ανά πάσα στιγμή της διαδικασίας το Δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει τη διαγραφή της προσφυγής από το πινάκιο, οσάκις οι περιστάσεις του επιτρέπουν να συμπεράνει: α) ότι οι αιτών δεν επιθυμεί πλέον την εκδίκασή της, β) ή ότι η διαφορά διευθετήθηκε, ή γ) ότι για οποιονδήποτε άλλο λόγο του οποίου την ύπαρξη διαπιστώνει το Δικαστήριο, δεν αιτιολογείται πλέον η περαιτέρω εξέταση της προσφυγής.

Πάντως, το Δικαστήριο προβαίνει στην εξέταση της προσφυγής εάν τούτο απαιτείται από το σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου που εγγυάται η Σύμβαση και τα Πρωτόκολλά της.

2. Το Δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει την επανεγγραφή μιας προσφυγής στο πινάκιο, εφόσον εκτιμά ότι τούτο αιτιολογείται από τις περιστάσεις.

Άρθρο 38

Εξέταση της υπόθεσης

Το Δικαστήριο εξετάζει την υπόθεση κατ' αντιμωλία των εκπροσώπων των διαδίκων και εάν χρειάζεται, διενεργεί έρευνα, για την αποτελεσματική διεξαγωγή της οποίας τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη παρέχουν όλες τις αναγκαίες διευκολύνσεις.

Άρθρο 39

Φιλικό διακανονισμοί

1. Σε κάθε στάδιο της διαδικασίας, το Δικαστήριο μπορεί να τεθεί στη διάθεση

των ενδιαφερομένων προκειμένου να επιτευχθεί φιλικός διακανονισμός της υπόθεσης βάσει του σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου, όπως αυτός αναγνωρίζεται από τη Σύμβαση και τα Πρωτόκολλά της.

2. Η διαδικασία που περιγράφεται στην παράγραφο 1 είναι απόρρητη.

3. Σε περίπτωση φιλικού διακανονισμού, το Δικαστήριο διαγράφει την υπόθεση από το πινάκιο με απόφαση που περιορίζεται σε μία σύντομη έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της λύσης που υιοθετήθηκε.

4. Η απόφαση μπορεί να διαβιβασθεί στην Επιτροπή Υπουργών, η οποία επιβλέπει την εκτέλεση των όρων του φιλικού διακανονισμού, όπως αυτοί τίθενται από την απόφαση.

Άρθρο 40

Δημόσια συνεδρίαση και πρόσβαση στα έγγραφα

1. Η συνεδρίαση είναι δημόσια, εκτός αν το Δικαστήριο αποφασίσει διαφορετικά λόγω εξαιρετικών συνθηκών.

2. Το κοινό έχει πρόσβαση στα έγγραφα που κατατίθενται στη Γραμματεία, εκτός αν ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου αποφασίσει διαφορετικά.

Άρθρο 41

Δίκαιη ικανοποίηση

Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση.

Άρθρο 42

Αποφάσεις των Τμημάτων

Οι αποφάσεις των Τμημάτων καθίστανται οριστικές σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 44 παράγραφος 2.

Άρθρο 43

Παραπομπή ενώπιον του Τμήματος Ευρείας Σύνθεσης

1. Εντός τρίμηνης προθεσμίας από την

έκδοση απόφασης του Τμήματος, κάθε διάδικος μπορεί, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, να ζητήσει την παραπομπή της υπόθεσης ενώπιον του Τμήματος Ευρείας Σύνθεσης.

2. Συμβούλιο των πέντε δικαστών του Τμήματος Ευρείας Σύνθεσης δέχεται την αίτηση, εάν η υπόθεση θέτει σοβαρό ζήτημα όσον αφορά την ερμηνεία ή την εφαρμογή της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της ή ακόμα ένα σοβαρό ζήτημα γενικής φύσης.

3. Εάν το Συμβούλιο δεχθεί την αίτηση, το Τμήμα Ευρείας Σύνθεσης εκδίδει απόφαση επί της υποθέσεως.

Άρθρο 44

Οριστικές αποφάσεις

1. Η απόφαση του Τμήματος Ευρείας Σύνθεσης είναι οριστική.

2. Η απόφαση του Τμήματος καθίσταται οριστική:

α) οσάκις οι διάδικοι δηλώνουν ότι δεν θα ζητήσουν την παραπομπή της υπόθεσης ενώπιον του Τμήματος Ευρείας Σύνθεσης ή

β) τρεις (3) μήνες μετά την ημερομηνία της απόφασης εάν δεν ζητήθηκε η παραπομπή της υπόθεσης ενώπιον του Τμήματος Ευρείας Σύνθεσης ή

γ) οσάκις το Συμβούλιο του Τμήματος Ευρείας Σύνθεσης απορρίπτει τη σχετική με την παραπομπή αίτηση που συντάσσεται κατ' εφαρμογή του άρθρου 43.

Άρθρο 45

Αιτιολογία αποφάσεων

1. Οι δικαστικές αποφάσεις, καθώς επίσης και οι αποφάσεις που κηρύσσουν τις αιτήσεις παραδεκτές ή απαράδεκτες, είναι αιτιολογημένες.

2. Εάν η δικαστική απόφαση δεν εκφράζει εν όλω ή εν μέρει την ομόφωνη γνώμη των δικαστών, κάθε δικαστής έχει δικαίωμα να επισυνάψει έκθεση της προσωπικής του γνώμης.

Άρθρο 46

Υποχρεωτική ισχύς και εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων

1. Τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να συμμορφώνονται προς τις οριστικές

αποφάσεις του Δικαστηρίου επί των διαφορών στις οποίες είναι διάδικοι.

2. Η οριστική απόφαση του Δικαστηρίου διαβιβάζεται στην Επιτροπή των Υπουργών που εποπτεύει την εκτέλεση της εν λόγω απόφασης.

3. Αν η Επιτροπή Υπουργών θεωρεί ότι η επίβλεψη της εκτέλεσης μιας οριστικής απόφασης παρακωλύεται λόγω προβλήματος στην ερμηνεία της απόφασης, μπορεί να παραπέμψει το θέμα στο Δικαστήριο για να αποφασίσει επί του ζητήματος της ερμηνείας. Η λήψη της παραπεμπτικής απόφασης απαιτεί πλειοψηφία δύο τρίτων των αντιπροσώπων που έχουν δικαίωμα συμμετοχής στην Επιτροπή.

4. Αν η Επιτροπή Υπουργών θεωρεί ότι ένα Υψηλό Συμβαλλόμενο Μέρος αρνείται να συμμορφωθεί προς οριστική απόφαση για υπόθεση στην οποία αποτελεί διάδικο μέρος, μπορεί, αφού του επιδόσει επίσημη ειδοποίηση και με απόφαση της πλειοψηφίας των δύο τρίτων των αντιπροσώπων που έχουν δικαίωμα συμμετοχής στην Επιτροπή, να παραπέμψει στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικά με τη συμμόρφωση του Συμβαλλόμενου Μέρους στην υποχρέωση της παραγράφου 1.

5. Αν το Δικαστήριο διαπιστώσει παραβίαση της παραγράφου 1, μπορεί να παραπέμψει την υπόθεση στην Επιτροπή Υπουργών προς εξέταση των μέτρων που πρέπει να ληφθούν. Αν το Δικαστήριο διαπιστώσει μη παραβίαση της παραγράφου 1, μπορεί να παραπέμψει την υπόθεση στην Επιτροπή Υπουργών η οποία περατώνει την εξέταση της υπόθεσης.

Άρθρο 47

Γνωμοδοτήσεις

1. Το Δικαστήριο μπορεί, μετά από αίτηση της Επιτροπής των Υπουργών, να εκδίδει γνωμοδοτήσεις για νομικά θέματα που αφορούν στην ερμηνεία της Σύμβασης και των Πρωτοκόλλων της.

2. Οι γνωμοδοτήσεις αυτές δεν μπορούν να αναφέρονται ούτε σε θέματα σχετικά με το περιεχόμενο ή την έκταση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών που ορίζονται στον τίτλο Ι της Σύμβασης και στα Πρωτόκολλα, ούτε στα λοιπά θέματα τα οποία το Δικαστήριο ή η

Επιτροπή των Υπουργών πρέπει ενδεχομένως να εξετάσουν λόγω υποβολής προσφυγής κατά τη Σύμβαση.

3. Η απόφαση της Επιτροπής των Υπουργών να ζητήσει από το Δικαστήριο γνωμοδότηση λαμβάνεται με πλειοψηφία των εκπροσώπων που έχουν το δικαίωμα να μετέχουν στην Επιτροπή.

Άρθρο 48

Αρμοδιότητα για έκδοση γνωμοδοτήσεων του Δικαστηρίου

Το Δικαστήριο κρίνει κατά πόσον η αίτηση για παροχή γνωμοδότησης, η οποία υποβάλλεται από την Επιτροπή των Υπουργών, υπάγεται στην αρμοδιότητά του σύμφωνα με το άρθρο 47.

Άρθρο 49

Αιτιολογία των γνωμοδοτήσεων

1. Η γνωμοδότηση του Δικαστηρίου είναι αιτιολογημένη.
2. Εάν η γνωμοδότηση δεν εκφράζει εν

όλω η εν μέρει την ομόφωνη γνώμη των δικαστών, κάθε δικαστής έχει δικαίωμα να επισυνάψει έκθεση με την προσωπική του γνώμη.

3. Η γνωμοδότηση του Δικαστηρίου διαβιβάζεται στην Επιτροπή των Υπουργών.

Άρθρο 50

Έξοδα λειτουργίας του Δικαστηρίου

Τα έξοδα λειτουργίας του Δικαστηρίου βαρύνουν το Συμβούλιο της Ευρώπης.

Άρθρο 51

Προνόμια και ασυλίες των δικαστών

Οι δικαστές απολαμβάνουν, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, των προνομίων και ασυλιών που προβλέπονται στο άρθρο 40 του Καταστατικού του Συμβουλίου της Ευρώπης και στις συμφωνίες που έχουν συναφθεί δυνάμει του άρθρου αυτού.

Τίτλος III

Διάφορες διατάξεις

Άρθρο 52

Έρευνες του Γενικού Γραμματέα

Η Κυβέρνησις παντός Συμβαλλομένου Μέρους θα έχει την υποχρέωσιν όπως παράσχη κατόπιν αιτήσεως του Γενικού Γραμματέως του Συμβουλίου της Ευρώπης τας απαιτούμενας εξηγήσεις επί του τρόπου κατά τον οποίον το εσωτερικόν αυτού δίκαιον εξασφαλίζει την αποτελεσματική εφαρμογήν οιασδήποτε εκ των διατάξεων της παρούσης Συμβάσεως.

Άρθρο 53

Προστασία των αναγνωρισμένων δικαιωμάτων του ανθρώπου

Ουδεμία των διατάξεων της παρούσης Συμβάσεως δύναται να ερμηνευθεί ως περιορίζουσα ή αναιρούσα τα δικαιώματα του ανθρώπου και θεμελιώδεις ελευθερίας τα οποία τυχόν αναγνωρίζονται συμφώνως προς τους

νόμους οιοδήποτε των Συμβαλλομένων Μερών ή προς πάσαν άλλην Σύμβασιν την οποίαν ταύτα έχουν υπογράψει.

Άρθρο 54

Εξουσίες της Επιτροπής Υπουργών

Ουδεμία των διατάξεων της παρούσης Συμβάσεως επηρεάζει την χορηγηθείσαν τη Επιτροπή Υπουργών υπό του Καταστατικού του Συμβουλίου της Ευρώπης, εξουσίαν.

Άρθρο 55

Παραίτηση απο άλλους τρόπους επίλυσης διαφορών

Τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη αμοιβαίως παραιτούνται του δικαιώματος, εξαιρέσει προκειμένου περί ειδικής συμφωνίας, όπως επικαλεσθώσι συνθήκας, συμβάσεις, ή δηλώσεις, μεταξύ αυτών υπάρχουσας, επί τω σκοπώ υποβολής, δυνάμει αιτήσεως,

διαφοράς δημιουργηθείσης εκ της ερμηνείας ή εφαρμογής της παρούσης Συμβάσεως, εις τρόπον διακανονισμού διάφορον του εν τη παρούση Συμβάσει προβλεπομένου.

Άρθρο 56

Εδαφική εφαρμογή

1. Παν Κράτος δύναται κατά την στιγμήν της επικυρώσεως ή ανά πάσαν ακολουθούσαν στιγμήν, να δηλώση διά κοινοποιήσεως απευθυνομένης εις τον Γενικόν Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης, ότι η παρούσα Σύμβασις θα έχη εφαρμογήν, με την επιφύλαξη της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου, εις όλα τα εδάφη ή εις έν οιονδήποτε των εδαφών ών έχει την διεθνή εκπροσώπησιν.

2. Η Σύμβασις θα έχη εφαρμογήν ως προς το έδαφος ή τα εδάφη άτινα θα καθορίζωνται εις την κοινοποίησιν από της τριακοστής ημέρας ήτις θα έπεται της ημερομηνίας καθ' ην ο Γενικός Γραμματεύς του Συμβουλίου της Ευρώπης θα έχη λάβη την κοινοποίησιν.

3. Εις τα ρηθέντα εδάφη αι διατάξεις της παρούσης Συμβάσεως θα εφαρμόζωνται υπ' όψιν των τοπικών αναγκών.

4. Παν Κράτος προβάν εις δήλωσιν συμφώνως προς την πρώτην παράγραφον του άρθρου τούτου δύναται, ανα πάσαν ακολουθούσαν στιγμήν, να δηλώση εν σχέσει προς έν ή πλείονα των αναφερομένων εις την δήλωσιν ταύτην εδαφών ότι δέχεται την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να επιλαμβάνηται των αιτήσεων φυσικών προσώπων, μη κυβερνητικών οργανώσεων ή ομάδων ατόμων, όπως προβλέπεται απο το άρθρο 34 της Σύμβασης.

Άρθρο 57

Επιφυλάξεις

1. Παν Κράτος, δύναται, κατά την στιγμήν της υπογραφής της παρούσης Συμβάσεως ή της καταθέσεως του οργάνου επικυρώσεως αυτής, να διατυπώση επιφυλάξιν ως προς ειδικήν τινα διάταξιν της Συμβάσεως, εφ' όσον νόμος τις ισχύων κατά την στιγμήν εκείνην επί του εδάφους του είναι ασύμφωνος προς την ρηθείσαν διάταξιν.

Αι επιφυλάξεις γενικής φύσεως δεν επιτρέπονται κατά τας διατάξεις του παρόντος άρθρου.

2. Πάσα επιφύλαξις διατυπωμένη συμφώνως προς το παρόν άρθρον συνεπάγεται βραχείαν έκθεσιν του σχετικού νόμου.

Άρθρο 58

Καταγγελία

1. Υψηλόν τι συμβαλλόμενον μέρος δεν δικαιούται να καταγγείλη την παρούσαν Σύμβασιν ειμή μετά την λήξιν πενταετίας από της ενάρξεως της ισχύος της Συμβάσεως σχετικώς προς αυτό, και κατόπιν προειδοποιήσεως έξ μηνών, διδομένης δια κοινοποιήσεως απευθυνομένης προς τον Γενικόν Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης, ο οποίος ειδοποιεί σχετικώς τα άλλα Συμβαλλόμενα Μέρη.

2. Η καταγγελία αύτη δεν δύναται να έχη ως αποτέλεσμα να απαλλάξη το ενδιαφερόμενον Υψηλόν Συμβαλλόμενον Μέρος των περιλαμβανομένων εν τη παρούση Συμβάσει υποχρεώσεων αναφορικώς προς πάσαν πράξιν δυναμένην να αποτελέση παραβίασιν των υποχρεώσεων τούτων και λαβούσαν χώραν προ της ημερομηνίας κατά την οποίαν η καταγγελία θα ετίθετο εν εφαρμογή.

3. Υπό την αυτήν επιφύλαξιν, παν Συμβαλλόμενον Μέρος, το οποίον θα έπαυε να αποτελή μέρος του Συμβουλίου της Ευρώπης, θα έπαυε να αποτελή μέρος της παρούσης Συμβάσεως.

4. Η Σύμβασις δύναται να καταγγελθή συμφώνως προς τας διατάξεις των προηγουμένων παραγράφων, εν σχέσει προς εδάφη εις τα οποία εδηλώθη ότι εφαρμόζεται κατά το άρθρο 56.

Άρθρο 59

Υπογραφή και επικύρωση

1. Η παρούσα Σύμβασις θα είναι ανοικτή εις την υπογραφήν των Κρατών Μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης, θα υποβληθή δε εις κύρωσιν. Αι κυρώσεις θα κατατεθώσι εις την Γενικήν Γραμματείαν του Συμβουλίου της Ευρώπης.

2. Η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να προσχωρήσει στη Σύμβαση.

3. Η παρούσα Σύμβασις θα τεθή εν ισχύϊ μετά την κατάθεσιν δέκα οργάνων κυρώσεως.

4. Σχετικώς προς παν Μέρος το οποίον ήθελε την κυρώση μεταγενεστέρως, η Σύμβασις θα τεθή εν ισχύϊ άμα τη καταθέσει του οργάνου επικυρώσεως.

5. Ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης θα κοινοποιήση προς άπαντα τα Μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης την έναρξιν της ισχύος της Συμβάσεως, τα ονόματα των Υψηλών Συμβαλλομένων Μερών άτινα θα την

έχωσι επικυρώσει, ως και την κατάθεσιν παντός οργάνου επικυρώσεως λαμβάνουσαν χώραν μεταγενεστέρως.

Εγένετο εν Ρώμη την 4ην Νοεμβρίου 1950 εις γαλλικήν και αγγλικήν αμφοτέρων των κειμένων όντων εξ ίσου αυθεντικών, και εις έν μόνον αντίτυπον όπερ, θέλει κατατεθεί εις τα αρχεία του Συμβουλίου της Ευρώπης. Ο Γενικός Γραμματεύς θέλει αποστείλει κεκυρωμένα αντίγραφα προς άπαντας τους Συμβαλλομένους.

Πρόσθετον Πρωτόκολλον εις την Σύμβασιν περί προασπίσεως των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών

Παρίσι, 20 Μαρτίου 1952

Αι Συμβαλλόμεναι Κυβερνήσεις, Μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης,

Αποφασισμένοι όπως λάβωσι τα ενδεικνυόμενα μέτρα προς διασφάλισιν της συλλογικής εγγυήσεως δικαιωμάτων και ελευθεριών πέραν των ήδη αναφερομένων εις το Κεφάλαιον Ι της Συμβάσεως περί προασπίσεως των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών ήτις υπεγράφη εν Ρώμη την 4ην Νοεμβρίου 1950 (κατωτέρω κατονομαζόμενης "η Σύμβασις").

Συνεφώνησαν τα ακόλουθα:

Άρθρο 1

Προστασία της ιδιοκτησίας

Παν φυσικόν ή νομικόν πρόσωπον δικαιούται σεβασμού της περιουσίας του. Ουδείς δύναται να στερηθή της ιδιοκτησίας αυτού ειμή δια λόγους δημοσίας ωφελείας και υπό τους προβλεπομένους, υπό του νόμου και των γενικών αρχών του διεθνούς δικαίου όρους.

Αι προαναφερόμεναι διατάξεις δεν θίγουσι το δικαίωμα παντός Κράτους όπως θέση εν ισχύϊ Νόμους ούς ήθελε κρίνει αναγκαίον προς ρύθμισιν της χρήσεως αγαθών συμφώνως προς το δημόσιον συμφέρον ή προς εξασφάλισιν

της καταβολής φόρων ή άλλων εισφορών ή προστίμων.

Άρθρο 2

Δικαίωμα στην εκπαίδευση

Ουδείς δύναται να στερηθή του δικαιώματος όπως εκπαιδευθή. Παν Κράτος εν τη ασκήσει των αναλαμβανομένων υπ' αυτού καθηκόντων επί του πεδίου της μορφώσεως και της εκπαιδεύσεως θα σέβεται το δικαίωμα των γονέων όπως εξασφαλίζωσι την μόρφωσιν και εκπαίδευσιν ταύτην συμφώνως προς τας ιδίας αυτών θρησκευτικής και φιλοσοφικής πεποιθήσεις.

Άρθρο 3

Δικαίωμα για ελεύθερες εκλογές

Τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέλη αναλαμβάνουσι την υποχρέωσιν όπως διενεργώσι, κατά λογικά διαστήματα, ελευθέρας μυστικής εκλογάς, υπό συνθήκας επιτρεπούσας την ελευθέραν έκφρασιν της λαϊκής θελήσεως ως προς την εκλογήν του νομοθετικού σώματος.

Άρθρο 4

Εδαφική εφαρμογή

Παν Υψηλόν Συμβαλλόμενον Μέρος

δύναται κατά την στιγμήν της υπογραφής ή της επικυρώσεως του παρόντος Πρωτοκόλλου ή καθ' οιανδήποτε στιγμήν ακολούθως να κοινοποιήση εις τον Γενικόν Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης δήλωσιν εμφανίζουσαν εν τίνι μέτρω αναλαμβάνει υποχρεώσεις ως προς την εφαρμογήν των διατάξεων του παρόντος Πρωτοκόλλου επί ωρισμένων εδαφών καθοριζομένων εις την ρηθείσαν δήλωσιν και των οποίων έχει τούτο την διεθνή εκπροσώπησιν.

Ἐκαστον Ὑψηλόν Συμβαλλόμενον Κράτος ὁπερ ἠθέλε κοινοποιήσει δήλωσιν, δυνάμει της προηγουμένης παραγράφου, δύναται, ἀπό καιροῦ εις καιρόν, να κοινοποιή νέας δηλώσεις τροποποιούσας το περιεχόμενον πάσης ἄλλης προηγουμένης δηλώσεως αὐτοῦ ἢ θετούσης τέρμα εις την εφαρμογήν των διατάξεων του παρόντος Πρωτοκόλλου ἐπὶ ἐδάφους τινός.

Πάσα δήλωσις γενομένη συμφώνως προς το παρὸν ἄρθρον θα θεωρεῖται ως γενομένη συμφώνως προς την παράγραφον 1 του ἄρθρου 56 της Συμβάσεως.

Ἄρθρο 5

Σχέσεις με τη Σύμβαση

Τα Ὑψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη θέλουσι θεωρῆ τα ἄρθρα 1, 2, 3 και 4 του παρόντος Πρωτοκόλλου ως ἄρθρα

πρόσθετα εις την Σύμβασιν και ἀπασαι αι διατάξεις της Συμβάσεως θα εφαρμόζωνται αναλόγως.

Ἄρθρο 6

Υπογραφή και επικύρωση

Το παρὸν Πρωτόκολλον εἶναι ανοικτόν εις την υπογραφὴν των Μελῶν του Συμβουλίου της Ευρώπης ἀτινα ἔχουσι υπογράψει την Σύμβασιν τούτο θέλει κυρωθεῖ ὁμοῦ μετὰ της Συμβάσεως ἢ μετὰ την κύρωσιν αὐτῆς και θέλει ἰσχύει μετὰ την κατάθεσιν δέκα ὀργάνων επικυρώσεως.

Το Πρωτόκολλον θέλει ἰσχύει δια πάντα Συμβαλλόμενον ὅστις ἠθέλε επικυρώσει τούτο μεταγενεστέρως, ἀπὸ της ἡμερομηνίας της καταθέσεως ὑπ' αὐτοῦ του ὀργάνου επικυρώσεως.

Τα ὄργανα επικυρώσεως θέλουσι κατατίθεσθαι παρὰ τῷ Γενικῷ Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης ὅστις θα κοινοποιή προς ἀπαντα τα Μέλη τα ὀνόματα των επικυρούντων αὐτό.

Ἐγένετο ἐν Παρισίοις, την 20ην Μαρτίου 1952, εις την γαλλικὴν και αγγλικὴν ἀμφοτέρων των κειμένων ὄντων ἐξ ἴσου αὐθεντικῶν, εις ἓν μόνον ἀντίτυπον κατατιθέμενον εις τα ἀρχεῖα του Συμβουλίου της Ευρώπης. Ὁ Γενικός Γραμματεὺς θέλει ἀποστείλει κεκυρωμένα ἀντίγραφα αὐτῶν εις ἐκάστην των Συμβαλλομένων Κυβερνήσεων.

Πρωτόκολλο ὑπ' αριθ. 4

Δεδομένου ὅτι το Πρωτόκολλο ὑπ' αριθμ. 4 δὲν ἔχει ἐκκυρωθεῖ ἀπὸ την Ελλάδα, το κείμενό του δὲν εἶναι προς το παρὸν διαθέσιμο στα Ἑλληνικά ἀλλὰ μπορεῖτε να συμβουλευτεῖτε το ἀγγλικὸ ἢ το γαλλικὸ κείμενο στην ἰστοσελίδα του Δικαστηρίου.

Πρωτόκολλο υπ' αριθ. 6 της Σύμβασης για την προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών σχετικά με την κατάργηση της ποινής του θανάτου

Στρασβούργο, 28 Απριλίου 1983

Τα Κράτη-μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, που υπογράφουν το παρόν Πρωτόκολλο στη Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 (στο εξής «η Σύμβαση»),

Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι εξελίξεις που μεσολάβησαν σε πολλά Κράτη-μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης εκφράζουν μία γενική τάση υπέρ της κατάργησης της θανατικής ποινής,
Συμφώνησαν τα ακόλουθα:

Άρθρο 1

Κατάργηση της θανατικής ποινής

Η ποινή του θανάτου καταργείται. Κανείς δεν μπορεί να καταδικασθεί σε τέτοια ποινή, ούτε να εκτελεσθεί.

Άρθρο 2

Θανατική ποινή σε καιρό πολέμου

Ένα Κράτος μπορεί να προβλέψει στη νομοθεσία του την ποινή του θανάτου για πράξεις που διαπράττονται σε καιρό πολέμου ή επικείμενου κινδύνου πολέμου. Η ποινή αυτή δεν θα επιβάλλεται παρά μόνο σε περιπτώσεις που προβλέπει η νομοθεσία και σύμφωνα με τις διατάξεις της. Το Κράτος αυτό θα γνωστοποιεί στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης τις σχετικές διατάξεις της νομοθεσίας του.

Άρθρο 3

Απαγόρευση παρεκκλίσεων

Καμία παρέκκλιση από τις διατάξεις του παρόντος Πρωτοκόλλου, με βάση το άρθρο 15 της Σύμβασης, δεν είναι επιτρεπτή.

Άρθρο 4

Απαγόρευση επιφυλάξεων

Καμία επιφύλαξη στις διατάξεις του παρόντος Πρωτοκόλλου, με βάση το άρθρο 57 της Σύμβασης, δεν είναι αποδεκτή.

Άρθρο 5

Εδαφική εφαρμογή

1 Κάθε Κράτος μπορεί, κατά το χρόνο υπογραφής ή κατάθεσης του εγγράφου επικύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης, να καθορίσει το έδαφος ή τα εδάφη στα οποία θα εφαρμόζεται αυτό το Πρωτόκολλο.

2 Κάθε Κράτος μπορεί, οποτεδήποτε στη συνέχεια, με δήλωση που θα απευθύνει στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης, να επεκτείνει την εφαρμογή αυτού του Πρωτοκόλλου σε κάθε άλλο έδαφος που θα καθορίζεται στη δήλωση. Στο έδαφος αυτό, το Πρωτόκολλο θα αρχίσει να ισχύει την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την ημερομηνία παραλαβής της δήλωσης από το Γενικό Γραμματέα.

3 Κάθε δήλωση που γίνεται σύμφωνα με τις δύο προηγούμενες παραγράφους μπορεί να ανακληθεί για οποιοδήποτε έδαφος που καθορίζεται στη δήλωση αυτή με ανακοίνωση προς το Γενικό Γραμματέα. Η ανάκληση θα αρχίσει να ισχύει την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την ημερομηνία παραλαβής της ανακοίνωσης από το Γενικό Γραμματέα.

Άρθρο 6

Σχέσεις με τη Σύμβαση

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη θεωρούν τα άρθρα 1-5 αυτού του Πρωτοκόλλου ως πρόσθετα άρθρα στη Σύμβαση και κατά συνέπεια θα εφαρμόζονται, σε σχέση με το Πρωτόκολλο, όλες οι διατάξεις της Σύμβασης.

Άρθρο 7

Υπογραφή και επικύρωση

Το παρόν Πρωτόκολλο είναι ανοικτό προς υπογραφή από τα Κράτη-μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης που έχουν υπογράψει τη Σύμβαση. Υπόκειται σε επικύρωση, αποδοχή ή έγκριση. Ένα Κράτος-μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης δεν μπορεί να επικυρώσει, να αποδεχθεί ή να εγκρίνει αυτό το Πρωτόκολλο χωρίς να έχει επικυρώσει, κατά την ίδια στιγμή ή προηγουμένως, τη Σύμβαση. Τα έγγραφα επικύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης κατατίθενται στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Άρθρο 8

Έναρξη ισχύος

1 Το παρόν Πρωτόκολλο θα τεθεί σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την ημερομηνία κατά την οποία πέντε Κράτη-μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης θα έχουν δηλώσει ότι συναινούν να δεσμευθούν από το Πρωτόκολλο, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7.

2 Για κάθε Κράτος-μέλος που θα εκφράσει μεταγενέστερα τη συγκατάθεσή του, το Πρωτόκολλο θα ισχύσει την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την ημερομηνία κατάθεσης των

εγγράφων επικύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης.

Άρθρο 9

Καθήκοντα του θεματοφύλακα

Ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης γνωστοποιεί στα Κράτη-μέλη του Συμβουλίου:

- α) κάθε υπογραφή,
- β) την κατάθεση κάθε εγγράφου επικύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης,
- γ) κάθε ημερομηνία θέσης σε ισχύ του παρόντος Πρωτοκόλλου, σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 8,
- δ) κάθε άλλη πράξη, κοινοποίηση ή ανακοίνωση που έχει σχέση με το παρόν Πρωτόκολλο.

Σε πίστωση των ανωτέρω οι υπογράφωντες, που είναι νόμιμα εξουσιοδοτημένοι γι' αυτό, υπέγραψαν το Πρωτόκολλο αυτό.

Έγινε στο Στρασβούργο, στις 28 Απριλίου 1983, στη γαλλική και αγγλική γλώσσα, με τα δύο κείμενα να έχουν την ίδια ισχύ, σε ένα μόνο αντίτυπο, που θα κατατεθεί στο αρχείο του Συμβουλίου της Ευρώπης. Ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης θα κοινοποιήσει κυρωμένο αντίγραφο σε κάθε Κράτος-μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Πρωτόκολλο υπ' αριθ. 7 της Σύμβασης για την προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών

Στρασβούργο, 22 Νοεμβρίου 1984

Τα Κράτη-μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης που υπογράφουν αυτό το Πρωτόκολλο,

Έχοντας αποφασίσει να λάβουν νέα μέτρα για να διασφαλίσουν τη συλλογική ενδυνάμωση ορισμένων δικαιωμάτων και ελευθεριών μέσω της Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 (η οποία για τους σκοπούς του παρόντος πρωτοκόλλου αναφέρεται ως "η Σύμβαση"), συμφώνησαν τα ακόλουθα:

Άρθρο 1

Διαδικαστικές εγγυήσεις σε περίπτωση απέλασης αλλοδαπού

1. Αλλοδαπός που έχει νόμιμα τη διαμονή του στην επικράτεια ενός Κράτους δεν απελαύνεται παρά μόνο μετά από απόφαση που έχει ληφθεί σύμφωνα με τον νόμο στον ανωτέρω δίδεται η δυνατότητα:

- α) να προτείνει επιχειρήματα κατά της απέλασής του,

β) να τύχει η υπόθεσή του επανεξέτασης και

γ) να εκπροσωπείται για τους σκοπούς αυτούς ενώπιον της αρμόδιας αρχής, ή ενώπιον ενός ή περισσοτέρων προσώπων που ορίζονται απ' αυτή την αρχή.

2. Αλλοδαπός μπορεί να απελαθεί και πριν από την άσκηση των δικαιωμάτων που προβλέπονται στην παράγρ. 1α, β και γ αυτού του άρθρου όταν αυτή η απέλαση είναι αναγκαία για το συμφέρον της δημόσιας τάξης ή επιβάλλεται για λόγους εθνικής ασφάλειας.

Άρθρο 2

Δικαίωμα για διπλό βαθμό δικαιοδοσίας σε θέματα ποινικού δικαίου

1. Κάθε πρόσωπο που καταδικάστηκε για αξιόποινή πράξη από δικαστήριο, έχει το δικαίωμα της επανεξέτασης από ανώτερο δικαστήριο της απόφασης με την οποία κηρύχθηκε ένοχος ή της απόφασης με την οποία του επιβλήθηκε ποινή. Η άσκηση αυτού του δικαιώματος και οι λόγοι για τους οποίους μπορεί αυτό να ασκηθεί, διέπονται από το νόμο.

2. Από το δικαίωμα μπορούν να γίνουν εξαιρέσεις στην περίπτωση αξιόποινων πράξεων μικρής σημασίας, όπως ορίζονται στο νόμο, ή στις περιπτώσεις που ο καταδικασθείς κρίθηκε σε πρώτο βαθμό από το ανώτερο δικαστήριο, ή καταδικάστηκε μετά από άσκηση ενδίκου μέσου εναντίον της απαλλαγής του.

Άρθρο 3

Δικαίωμα αποζημίωσης σε περίπτωση δικαστικής πλάνης

Όταν ένα πρόσωπο καταδικάστηκε με αμετάκλητη απόφαση για αξιόποινή πράξη και η καταδίκη αυτή ακυρωθεί ή όταν στο πρόσωπο αυτό απονεμηθεί χάρη με βάση ένα νέο ή μεταγενέστερο της απόφασης γεγονός που αποδεικνύει άμεσα ότι υπήρχε δικαστική πλάνη, τότε το πρόσωπο που υποβλήθηκε σε ποινή, η οποία ήταν αποτέλεσμα αυτής της καταδίκης, θα αποζημιώνεται σύμφωνα με το νόμο ή την πρακτική που ακολουθείται στο Κράτος, για το οποίο πρόκειται, εκτός εάν αποδειχθεί ότι η μη έγκαιρη αποκάλυψη του άγνωστου γεγονότος οφείλεται ολικά ή μερικά σ' αυτό το πρόσωπο.

Άρθρο 4

Δικαίωμα κάθε προσώπου να μη δικάζεται ή να τιμωρείται δύο φορές για το ίδιο αδίκημα

1. Κανένας δεν μπορεί να διωχθεί ή να καταδικασθεί ποινικά από τα δικαστήρια του ίδιου Κράτους, για μία παράβαση για την οποία ήδη αθώωθηκε ή καταδικάστηκε με αμετάκλητη απόφαση σύμφωνα με το νόμο και την ποινική δικονομία του Κράτους αυτού.

2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου δεν εμποδίζουν την επανάληψη της διαδικασίας, σύμφωνα με το νόμο και την ποινική δικονομία του Κράτους για το οποίο πρόκειται, εάν υπάρχουν αποδείξεις νέων ή μεταγενέστερων της απόφασης γεγονότων, ή υπήρξε θεμελιώδες σφάλμα της προηγούμενης διαδικασίας, που θα μπορούσαν να επηρεάσουν το αποτέλεσμα της υπόθεσης.

3. Καμιά απόκλιση από αυτό το άρθρο δεν επιτρέπεται με βάση το άρθρο 15 της Σύμβασης.

Άρθρο 5

Ισότητα μεταξύ συζύγων

Οι σύζυγοι είναι ίσοι στα δικαιώματα και τις ευθύνες που απορρέουν από το ιδιωτικό δίκαιο στις μεταξύ τους σχέσεις και στις σχέσεις τους με τα τέκνα τους, ως προς το γάμο, κατά τη διάρκειά του και στην περίπτωση λύσης του. Αυτό το άρθρο δεν εμποδίζει τα Κράτη να πάρουν αναγκαία μέτρα που επιβάλλει το συμφέρον των τέκνων.

Άρθρο 6

Εδαφική εφαρμογή

1. Κάθε Κράτος μπορεί, κατά το χρόνο της υπογραφής ή της κατάθεσης του εγγράφου του επικύρωσης, αποδοχής, ή έγκρισης, να καθορίζει το έδαφος ή τα εδάφη στα οποία εφαρμόζεται αυτό το Πρωτόκολλο, και να δηλώσει το βαθμό μέχρι του οποίου αναλαμβάνει να εφαρμόζονται οι διατάξεις του Πρωτοκόλλου αυτού, σ' αυτό ή σ' εκείνα τα εδάφη.

2. Κάθε Κράτος μπορεί, οποτεδήποτε μεταγενέστερα, με μία δήλωση που απευθύνεται στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης να επεκτείνει την εφαρμογή αυτού του Πρωτοκόλλου

σε κάθε άλλο έδαφος που καθορίζεται στη δήλωση. Στα εδάφη αυτά το Πρωτόκολλο θα αρχίσει να ισχύει την πρώτη μέρα του μήνα που ακολουθεί την πάροδο μίας περιόδου δύο μηνών από την ημερομηνία παραλαβής της δήλωσης από το Γενικό Γραμματέα.

3. Κάθε δήλωση που γίνεται σύμφωνα με τις δύο προηγούμενες παραγράφους μπορεί να ανακληθεί ή τροποποιηθεί σε ό,τι αφορά τα εδάφη που καθορίζονται στη δήλωση με γνωστοποίηση προς το Γενικό Γραμματέα. Η ανάκληση ή η τροποποίηση θα αρχίσει να ισχύει την πρώτη μέρα του μήνα που ακολουθεί την πάροδο μίας περιόδου 2 μηνών από την ημερομηνία παραλαβής της γνωστοποίησης από το Γενικό Γραμματέα.

4. Μία δήλωση που γίνεται σύμφωνα με αυτό το άρθρο θα θεωρείται ότι έγινε σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 56 της Σύμβασης.

5. Το έδαφος κάθε Κράτους στο οποίο εφαρμόζεται αυτό το Πρωτόκολλο μετά από την επικύρωση, αποδοχή ή έγκρισή του από το Κράτος αυτό, και κάθε έδαφος στο οποίο εφαρμόζεται αυτό το Πρωτόκολλο μετά από τη δήλωση αυτού του Κράτους σύμφωνα με αυτό το άρθρο, μπορούν να θεωρούνται ως ξεχωριστά εδάφη για τους σκοπούς της εφαρμογής του άρθρου 1 στο έδαφος ενός Κράτους.

6. Κάθε Κράτος που έχει κάνει δήλωση σύμφωνα με την παράγραφο 1 η 2 του παρόντος άρθρου μπορεί, ανά πάσα στιγμή στη συνέχεια, να δηλώσει σε σχέση με ένα ή περισσότερα από τα εδάφη που αναφέρονται στη δήλωση αυτή, ότι δέχεται την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να επιλαμβάνεται των προσφυγών φυσικών προσώπων, μη κυβερνητικών οργανισμών ή ομάδων ιδιωτών, όπως αυτό προβλέπεται από το άρθρο 34 της Σύμβασης, δυνάμει των άρθρων 1 έως 5 του παρόντος Πρωτοκόλλου.

Άρθρο 7

Σχέσεις με τη Σύμβαση

Τα συμβαλλόμενα Κράτη θεωρούν τα άρθρα 1-6 αυτού του Πρωτοκόλλου ως πρόσθετα άρθρα της Σύμβασης και κατά συνέπεια θα εφαρμόζονται όλες οι

διατάξεις της Σύμβασης.

Άρθρο 8

Υπογραφή και επικύρωση

Αυτό το πρωτόκολλο ανοίγεται για υπογραφή από τα Κράτη-Μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης που έχουν υπογράψει τη Σύμβαση. Υπόκειται σε επικύρωση, αποδοχή ή έγκριση. Ένα Κράτος-Μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης δεν μπορεί να επικυρώσει, αποδεχθεί ή εγκρίνει αυτό το Πρωτόκολλο χωρίς να έχει, κατά την ίδια στιγμή ή προτούμενα επικυρώσει τη Σύμβαση. Τα έγγραφα της επικύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης θα κατατεθούν στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Άρθρο 9

Έναρξη ισχύος

1. Αυτό το πρωτόκολλο θα αρχίσει να ισχύει την πρώτη μέρα του μήνα που ακολουθεί την πάροδο περιόδου δύο μηνών από την ημερομηνία που επτά Κράτη-Μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης θα εκφράσουν τη βούλησή τους να δεσμευθούν μ' αυτό το Πρωτόκολλο, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 8.

2. Για κάθε Κράτος που θα εκφράσει μεταγενέστερα τη βούλησή του να δεσμευθεί με το Πρωτόκολλο, αυτό θα αρχίσει να ισχύει την πρώτη μέρα του μήνα που ακολουθεί την πάροδο προθεσμίας δύο μηνών από την ημερομηνία κατάθεσης του οργάνου επικύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης.

Άρθρο 10

Καθήκοντα του θεματοφύλακα

Ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης θα γνωστοποιεί σε κάθε Κράτος-μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης:

- α) κάθε υπογραφή,
- β) την κατάθεση κάθε οργάνου επικύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης,
- γ) κάθε ημερομηνία έναρξης ισχύος αυτού του Πρωτοκόλλου σύμφωνα με τα άρθρα του 6 και 9,
- δ) κάθε άλλη πράξη, γνωστοποίηση, ή δήλωση που σχετίζεται μ' αυτό το Πρωτόκολλο.

Σε πίστωση των πιο πάνω οι παραπάνω

υπογράφοντες, που είναι νόμιμα εξουσιοδοτημένοι γι' αυτό, υπέγραψαν το Πρωτόκολλο αυτό.

Έγινε στο Στρασβούργο, στις 22 Νοεμβρίου 1984, στα γαλλικά και αγγλικά, με τα δύο κείμενα να έχουν την ίδια ισχύ, σε ένα μόνο αντίτυπο που θα κατατεθεί στο Αρχείο του Συμβουλίου της Ευρώπης. Ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης θα κοινοποιήσει κυρωμένο αντίγραφο σε

κάθε Κράτος-μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης.

(Το κείμενο της Συμβάσεως παρατίθεται όπως έχει μεταφραστεί στο Ν.Δ. 53 της 19/20.9.1974, στο Ν. 1705 της 5/12.6.1987, στο Ν. 1841 της 14/14.4.1989 και στο Ν. 2400 της 4.6.1996 με τους οποίους η Ελλάδα κύρωσε τη Σύμβαση και τα Πρωτόκολλα).

Πρωτόκολλο υπ' αριθ. 12

Δεδομένου ότι το Πρωτόκολλο υπ' αριθμ. 12 δεν έχει επικυρωθεί από την Ελλάδα, το κείμενό του δεν είναι προς το παρόν διαθέσιμο στα Ελληνικά αλλά μπορείτε να συμβουλευτείτε το αγγλικό ή το γαλλικό κείμενο στην ιστοσελίδα του Δικαστηρίου.

Πρωτόκολλο υπ' αριθ. 13 της Σύμβασης για την πρόσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών σχετικά με την κατάργηση της θανατικής ποινής σε όλες τις περιστάσεις

Βίλνιους, 3 Μαΐου 2002

Τα Κράτη-μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, που υπογράφουν το παρόν,

Πεπεισμένα ότι το δικαίωμα στην ζωή του καθενός είναι μία βασική αξία σε μία δημοκρατική κοινωνία και ότι η κατάργηση της θανατικής ποινής είναι ουσιώδους σημασίας για την προστασία αυτού του δικαιώματος και για την πλήρη αναγνώριση της εγγενούς αξιοπρέπειας όλων των ανθρώπινων όντων,

Επιθυμώντας να ενισχύσουν την προστασία του δικαιώματος στην ζωή που εγγυάται η Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών που υπεγράφη στην Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 (εφεξής καλουμένης «η Σύμβαση»),

Παρατηρώντας ότι το Πρωτόκολλο υπ' αριθ. 6 της Συμβάσεως, που αφορά την κατάργηση της θανατικής ποινής, που υπεγράφη στο Στρασβούργο στις 28 Απριλίου 1983, δεν εξαιρεί την θανατική

ποινή προκειμένου περί πράξεων που διαπράχθηκαν εν καιρώ πολέμου ή απειλουμένου πολέμου, Αποφασισμένα να κάνουν ένα τελικό βήμα προς την κατάργηση της θανατικής ποινής σε όλες τις περιστάσεις, Συμφώνησαν τα εξής:

Άρθρο 1

Κατάργηση της θανατικής ποινής

Η θανατική ποινή θα καταργηθεί. Κανείς δεν θα καταδικάζεται σε τέτοια ποινή ή θα εκτελείται.

Άρθρο 2

Απαγόρευση παραβάσεων

Δεν επιτρέπεται καμία παράβαση από τις διατάξεις του παρόντος Πρωτοκόλλου βάσει του Άρθρου 15 της Συμβάσεως.

Άρθρο 3

Απαγόρευση επιφυλάξεων

Δεν επιτρέπεται καμία επιφύλαξη ως προς τις διατάξεις του παρόντος Πρωτοκόλλου βάσει του Άρθρου 57 της Συμβάσεως.

Άρθρο 4

Εδαφική εφαρμογή

1. Κάθε Κράτος μπορεί, κατά την στιγμή της υπογραφής ή της καταθέσεως του εγγράφου κυρώσεως, αποδοχής ή εγκρίσεως, να προσδιορίσει το έδαφος ή τα εδάφη επί των οποίων θα έχει εφαρμογή το παρόν Πρωτόκολλο.

2. Κάθε Κράτος μπορεί σε κάθε μεταγενέστερο χρόνο, με δήλωση απευθυνόμενη στον Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης, να επεκτείνει την εφαρμογή του παρόντος Πρωτοκόλλου σε οποιοδήποτε άλλο έδαφος που θα προσδιορίζεται στην δήλωση. Το Πρωτόκολλο θα έχει εφαρμογή ως προς το έδαφος αυτό από την πρώτη ημέρα του μηνός που ακολουθεί την λήξη τριμήνου προθεσμίας που έπεται της ημερομηνίας κατά την οποία ο Γενικός Γραμματέας θα έχει λάβει την δήλωση.

3. Κάθε δήλωση κοινοποιούμενη βάσει των προηγούμενων δύο παραγράφων σε σχέση με κάποιο έδαφος προσδιοριζόμενο στην δήλωση, μπορεί να αποσυρθεί ή τροποποιηθεί με ειδοποίηση απευθυνόμενη στον Γενικό Γραμματέα. Η απόσυρση ή τροποποίηση θα τίθεται σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μηνός που ακολουθεί την λήξη τριμήνου προθεσμίας που έπεται της ημερομηνίας κατά την οποία ο Γενικός Γραμματέας θα έχει λάβει την δήλωση.

Άρθρο 5

Σχέση με την Σύμβαση

Μεταξύ των Κρατών-μελών, οι διατάξεις των Άρθρων 1 έως 4 του παρόντος Πρωτοκόλλου, θα θεωρούνται ως πρόσθετα άρθρα της Συμβάσεως και οι διατάξεις της Συμβάσεως θα έχουν αντιστοίχως εφαρμογή.

Άρθρο 6

Υπογραφή και επικύρωση

Το παρόν Πρωτόκολλο θα είναι ανοικτό προς υπογραφή των Κρατών-μελών του

Συμβουλίου της Ευρώπης που έχουν υπογράψει την Σύμβαση. Υπόκειται σε κύρωση, αποδοχή ή έγκριση. Ένα Κράτος-μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης δεν μπορεί να κυρώσει, αποδεχθεί ή εγκρίνει το Πρωτόκολλο εάν δεν έχει προηγουμένως ή ταυτοχρόνως κυρώσει την Σύμβαση. Τα έγγραφα κυρώσεως θα κατατεθούν στον Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Άρθρο 7

Θέση σε ισχύ

1. Το παρόν Πρωτόκολλο θα τεθεί σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μηνός που ακολουθεί την λήξη τριμήνου προθεσμίας που έπεται της ημερομηνίας κατά την οποία δέκα Κράτη-μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης θα έχουν εκφράσει την συναίνεσή τους να δεσμευτούν από το Πρωτόκολλο σύμφωνα με τις διατάξεις του Άρθρου 6.

2. Ως προς κάθε Κράτος-μέλος που θα εκφράσει μεταγενέστερα την συναίνεσή του να δεσμευτεί από το Πρωτόκολλο, αυτό θα τεθεί σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μηνός που ακολουθεί την λήξη τριμήνου προθεσμίας που έπεται της ημερομηνίας καταθέσεως του εγγράφου κυρώσεως, αποδοχής ή εγκρίσεως.

Άρθρο 8

Καθήκοντα του θεματοφύλακα

Ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης θα ειδοποιήσει όλα τα Κράτη-μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης για:

- α) κάθε υπογραφή,
- β) την κατάθεση ενός εγγράφου κύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης,
- γ) κάθε ημερομηνία θέσεως σε ισχύ του παρόντος Πρωτοκόλλου σύμφωνα με τα Άρθρα 4 και 7,
- δ) κάθε άλλη πράξη, ειδοποίηση ή κοινοποίηση σχετική με το παρόν Πρωτόκολλο.

Σε πίστωση των ανωτέρω, οι υπογράφωντες, όντες δεόντως εξουσιοδοτημένοι προς τούτο, υπέγραψαν το παρόν Πρωτόκολλο.

Εγένετο εις Βίλνιους, σήμερα 3 Μαΐου 2002, στη Αγγλική και Γαλλική, αμφοτέρων των κειμένων όντων εξ ίσου αυθεντικών, σε ένα μόνον αντίτυπο, το

Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων των Ανθρώπου

οποίο θα κατατεθεί στα αρχεία του Συμβουλίου της Ευρώπης. Ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της

Ευρώπης θα διαβιβάσει επικυρωμένα αντίγραφα προς κάθε Κράτος-μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης.